

Stručni rad

**MLADI I ZELENI TURIZAM
TURISTIČKI PROJEKT „GROZDEK MOJ“**
Martina Prejac, profesorica geografije i povijesti,
OŠ Ljudski vrt Ptuj, Slovenija

SAŽETAK

Klimatske promjene i ekološka pitanja ovih su dana postali jedan od ključnih izazova na globalnoj razini. To se odražava i na turizam; u ponašanju, željama, zahtjevima i očekivanjima turista ili gostiju. Ali što je s našim studentima? Kako mlade generacije dovesti u prirodu? Nešto za ponuditi im što ne mogu pronaći na Googleu. Što mogu doživjeti, a ne mogu na internetu? Što im možemo reći, a Google ne može?

Odgovore i rješenja na sva ova pitanja ponudili su im učenici turističkog razreda naše škole. Projektom *Grozdek moj*, odlučili su mladima predstaviti dio naše tradicije u našim krajevima, na zanimljiv i atraktivan način: u prirodi i to su činili cijele godine. Najveći naglasak stavljen je na berbu i prešanje grožđa na starinski način. Prikazali su prirodnu proizvodnju nekih proizvoda od grožđa. U svemu tome mladi su se mogli i sami okušati i kući ponijeti prirodno proizvedene proizvode. Ostalo je vremena i za rekreaciju, maženje i opuštanje u čarima grožđa. Napravili su detaljan program i financijski plan cijelog projekta.

Ključne riječi: ekološki problemi, klimatske promjene, tradicija, žetva, turistička mladež.

1. UVOD

Slovenija je zemlja s prekrasnom netaknutom prirodom koju cijene i domaći stanovnici i turisti. Prirodne karakteristike preduvjet su razvoja zelenog, odgovornog turizma. Svi smo dijelom odgovorni za promjenu klimatskih uvjeta. Jedno od rješenja za smanjenje negativnog utjecaja na okoliš je zeleni turizam. [1] I na našem širem ptujskom području imamo mnogo danih uvjeta za razvoj zelenog turizma. Zato smo s učenicima turističkog kluba odlučili ovo upoznati s našim mladim naraštajima jer je njihova budućnost vrlo neizvjesna zbog negativnih klimatskih promjena, a zelenim turizmom već sada mogu puno doprinijeti poboljšanju kvalitete života. Osmislili smo turistički proizvod i nazvali ga Grozdek moj. Prilikom projektiranja povezali smo bogatu baštinu Ptuja s našim vinorodnim Halozama koji su dio Nature 2000, kao i područjem iseljavanja stanovništva. Puno haločkih farmi, vikendica, vinarija i vinograda je napušteno. Našim turističkim proizvodom nastojali smo privući što više mladih posjetitelja u ova mjesta, i to na ekološki prihvatljiv način. Organizirali smo zeleni vikend paket. Mladi su se okušali u šetnji Haločkom planinarskom stazom, raznim poslovima u vinogradu, branju i cijedenju grožđa te izradi raznih proizvoda od grožđa. Proveli su i jednu noć spavajući u pravoj vinskoj bačvi. Sve se to odvijalo u prirodi i bez interneta, jer u prirodi se svijet ipak okreće u dobrom smjeru.

2. ZELENI TURIZAM

Klimatske promjene i ekološka pitanja danas su postali jedan od ključnih izazova na globalnoj razini. Slovenija nije iznimka. To se odražava i na turizam; u ponašanju, željama, zahtjevima i očekivanjima turista. Vrijednosti i ponašanje potrošača značajno se mijenjaju. Istraživanja pokazuju da su potrošači sve više skloni zelenim opcijama. Tu zeleni turizam ima važnu ulogu jer se u sklopu cijele zelene – održive priče turistima nudi odgovoran pristup prirodi i okolišu. Jedan od glavnih razloga putovanja je otkrivanje prirodnog i kulturnog krajolika ili baštine, kao i užitek opuštanja koji proizlazi iz prekrasne, očuvane prirode i aktivnosti u njoj, dobro očuvane prirode i bogatstva vodenih resursa. U svijetu smo prepoznati kao zelena turistička destinacija, no to se uglavnom odnosi na ljepotu našeg prirodnog okoliša, a manjim dijelom na zelenilo turističke infrastrukture, proizvoda i marketinga. [2] Zeleni turizam neiskorištena je razvojna prilika Slovenije. Ima potencijal promicanja decentraliziranog, regionalno uravnoteženog razvoja, stvaranja kvalitetnih lokalnih radnih mjesta, uspostavljanja urbano-ruralne kohezije i dodavanja vrijednosti poljoprivrednim proizvodima, obrtima, malim poduzećima te prirodnoj i kulturnoj baštini. Na kraju, ali ne manje važno, zeleni turizam može biti i važan nositelj mjera prilagodbe klimatskim promjenama. [3] Slovenija i njezini stanovnici nisu ni svjesni zelenih prednosti koje naša zemlja još ima u odnosu na druge zemlje.

3. ZELENI TURIZAM MLADIH

Mladi često žive prebrzo i površno, druženja su također sve površnija, a razgovori se vode uglavnom samo preko društvenih mreža. Nakon jutarnjih školskih obveza slijede popodnevne aktivnosti. Kad dođu kući umorni, još moraju napraviti zadaću, a onda, kao i obično, odu za računalo i spavaju. Ponekad sve to graniči s ludilom, ali oni su zatočenici današnjeg vremena koje nas nosi na svoj način iz kojeg je nemoguće izaći. No bilo je drugačije, barem za vrijeme praznika, jer su mladi učenici turisti naše škole odlučili i organizirali dvodnevni kamp usred zelenih Haloza. Bez računala, televizije i mobitela, naravno. U istinskom kontaktu s prirodom upoznali su jedni druge, zelenu prirodu, Haloze, radove koji se odvijaju u vinogradima... U projekt smo bili uključeni i kao mentori mladih te mnogi drugi profesori naše škole i vanjski suradnici.

4. »GROZDEK MOJ«

Kako mlade generacije dovesti u prirodu? Nešto za ponuditi im što ne mogu pronaći na Googleu. Što mogu doživjeti, a ne mogu na internetu? Što im možemo reći, a Google ne može? Na sva ova pitanja mladi učenici naše škole imali su odgovore i rješenja. Dio naše tradicije odlučili su predstaviti malima i onima manje mladima na zanimljiv i atraktivan način: u prirodi, što su učinili i prošle godine. Najveći naglasak stavljen je na berbu i prešanje grožđa na stari način (bez struje). Također su demonstrirali prirodnu proizvodnju nekih proizvoda od grožđa. U svemu tome okušali su se i posjetitelji koji su doma ponijeli prirodno proizveden proizvod. Ostaje i dovoljno vremena za rekreaciju, maženje i opuštanje u čarima grožđa. Za zeleni vikend su se jako dobro pripremili te napravili detaljan program i financijski plan. Zvali su ga Grozdek moj. Prije nego što su krenuli u osmišljavanje novog turističkog proizvoda, otišli su na teren, gdje su oslikali prostor na kojem će se projekt odvijati. Smjestili su ga u vrijeme i prostor i naznačili kako ga plasirati na tržište. Tako su od djelića naše okolice stvorili novi turistički proizvod koji je gostima bio nezaboravan doživljaj u kojem nije nedostajalo zabave, smijeha i zdravog načina života. I od tada sami mogu pripremiti nešto novo, zdravo i ukusno. Ovim turističkim proizvodom, odnosno zelenim vikend paketom, svi smo htjeli privući što više posjetitelja u ova mjesta, i to na ekološki prihvatljiv način. Mladi su pripremili razne programe među kojima je svatko mogao pronaći nešto što mu se sviđa. Njima su nastojali udovoljiti što većem broju želja posjetitelja. Svaki pojedinac je za sebe odlučio u koji će se program uključiti. No mogao je i prebacivati između programa, ako je to na vrijeme bilo izvedivo.

Najveća atrakcija programa svakako je bilo noćenje u vinskoj bačvi.

Primjer jednog programa

9:00 — dolazak na parkiralište ispred OŠ Ljudski vrt i doček;

9:30 — radionica 1: priprema grožđica;

10:30 — polazak autobusom prema Halozama i šetnja vinogradom te upoznavanje s radovima u vinogradu tijekom godine, odmor;

13.00 — polazak za Ptuj i haločki ručak;

14.00 — priprema tradicionalnih haločkih jela;

16.00 — radionica 2: priprema vinskog octa;

18.00 – večera (dio večere pripremaju sami već poslijepodne);
 19.00 – odlazak u Ptujске terme, kupanje i masaže vinovom lozom ili po želji igranje društvenih igara. Spavanje u vinskoj bačvi.

Drugi dan.

8.30 – doručak u Termama Ptuj;
 9.00–13.00 – polazak autobusa za Borl i pješaćenje dijelom Haločke planinske staze;
 13.30 – povratak u Ptuj i ručak;
 14.00 – odmor (možete igrati društvene igre);
 16.00 – radionica 3: priprema soka od grožđa;
 18.00 – zahvalnica i odlazak kući.

Slika 1: Vinska bačva za spavanje u Ptuj

Slika 2: Haloze

Provedba zelenog vikenda, kako su zamislili, zahtijevala je pažljivu i organiziranu podjelu uloga, a za pomoć su zamoljeni brojni profesori naše škole. Traženi su i vanjski suradnici.

Vrlo važan dio zelenog vikenda bio je odabir jelovnika. Sva jela koja pripremaju učenici uz pomoć kuhara su tipična jela našeg kraja. Neki su već bili zaboravljeni pa su oživljeni. Ta jela su: rakija zabijeljena sokom, haloška bunka, krvavica, ukiseljena repa zabijeljena sokom, grah, haloška gibanica, krumpirova i krem juha, gerpa, meso od tunke, domaće kobasice, rotkva s bučnim uljem, sirovi štrukli u juhi i torta od oraha.

Slika 3: Meso od tünke

Slika 4: Kisela repa

Slika 5: Domaća krvavica

Sve te programe i cijeli zeleni vikend učenici su predstavili na mariborskim turističkim tržnicama, gdje su posjetiteljima detaljno prezentirali programe. Podijeljeni su im letci i mape, domaće grožđice, domaći sok od grožđa i vinska tipična haločka slastica. Posjetitelje ovih tržnica jako su se dojmile prezentacije učenika, a stručno povjerenstvo našim je tržnicama dodijelilo i zlatna priznanja.

Slike 6 i 7: Proizvodi na tržištu

5. ZAKLJUČAK

Zadatak koji su si postavili učenici turističkog kluba nije bio nimalo lak. Unatoč tome, uspjeli su napraviti projekt koji je revitalizirao Haloze, Ptuj i okolicu te privukao mnoge mlade u prirodu. Stvorili su turistički proizvod i dokazali da je upoznavanje prirodnog i kulturnog krajolika ili baštine užitak koji doprinosi opuštanju koje donosi prekrasna, očuvana priroda i aktivnosti u njoj, što je u turizmu vrlo važno. Iz svega ovoga dolazimo do zaključka da naš projekt i dalje ima realne mogućnosti za jačanje eko-turizma i izletišta u ovim mjestima. Naravno, uz pravilno ulaganje u promocije. Najveći problem koji su imali tijekom projekta bila je podjela poslova. Bili su neiskusni na tom polju, ali su istraživanjem počeli bolje shvaćati svoje sposobnosti, a u konačnici i eko-turizam u ovim mjestima. Projektom su bili izuzetno zadovoljni jer su naučili grupni i individualni rad. Svi smo bili jako sretni što je sve prošlo glatko i što je za naš projekt vladalo toliko zanimanja.

6. LITERATURA I IZVORI

[1] Održivi (zeleni) turizam u Sloveniji. Preuzeto sa: www.fm-kp.si/en/zalozba/ISBN/978-961-266-122-9/prispevki/004.pdf

[2] Održivi – zeleni turizam. Preuzeto sa: <http://www.rusevec.com/trajnostni-zeleni-turizam.html>

[3] Zeleni turizam. Preuzeto sa: www.tretjiclen.si/scripts/download.php?file=/data/upload/Zeleni_turizam.pdf